

[Arbejdsministeren.]

lokale arbejdsmarkedsnævns vedkommende blot nævne, at opgaverne kan være vidt forskellige i de forskellige amter. Vi har egnsudviklingsområder og højt industrialiserede områder, hvor opgaverne er vidt forskellige, hvor arbejdet skal tilrettelægges på forskellig vis, og hvor de arbejdsopgaver, som de enkelte skal udføre, er forskellige. Jeg mener, at da det drejer sig om, at arbejdsmarkedets parter, altså både fagbevægelsen og arbejdsgiverne, er med i dette arbejde — de kender problemerne og har dem inde på livet — så kan der kun komme noget godt ud af dette.

Vi har afskaffet amtmændene som formænd for amtsrådene. Hvorfor skulle man så ikke også gå det skridt videre i demokratisk retning at lade de forskellige nævn selv vælge deres formand, sådan at man får sikkerhed for, at man får den bedst egnede til formålet?

Spørgsmålet om vederlag til arbejdsmarkedsnævnenes formænd blev rejst. Jeg tror nok, de får et beskedent vederlag. Jeg vil gerne have lov til at give nærmere oplysninger om det i arbejdsmarkedsudvalget. Jeg har ikke de konkrete tal her.

Hr. Henning Philipsen var inde på spørgsmålet om at give arbejdsmarkedsnævnene endnu større beføjelser, således som de har i Sverige. Nu kan den arbejdsmarkedsstyrelse, man har derovre, slet ikke sammenlignes med de forhold, vi har her i landet, og man har i alle tilfælde ikke været villig til indtil nu at give bemyndigelser ud i samme grad, som man har gjort i Sverige.

Hr. Jørgen Jensen spurgte, om lovforslaget havde til hensigt at cementere den nuværende ordning. Det har til hensigt, hvilket også klart fremgår af forslagens bemærkninger, at forbedre den nuværende ordning, at forbedre mulighederne for at skabe en mere effektiv arbejdsmarkedspolitik.

Men som sagt, jeg takker for den overvejende tilslutning. De andre ting, som har været nævnt, kan vi drøfte i arbejdsmarkedsudvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (*Nathalie Lind*):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om tinglysning af kapitalværdistigninger på jord og faste ejendomme som en offentlig prioritet [af Knud Jespersen m. fl.]

(Lovforslag nr. 121. Fremsat 7/3 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ministeren for skatter og afgifter (*Svend Jakobsen*):

Det fremsatte lovforslag svarer i det væsentlige til det forslag, som medlemmer af det kommunistiske parti fremsatte i sidste folketingssamling, og som blev afvist såvel af den daværende finansminister som af de fleste ordførere.

Lovforslaget går i korte træk ud på, at der af al fast ejendom skal svares en ny afgift, der tinglyses på ejendommen som prioritet til det offentlige. Afgiften skal så beregnes som forskellen mellem på den ene side den offentlige vurdering ved 15. almindelige vurderinger og på den anden side kommende vurderinger eller salgssummer og med et fradrag, der svarer til den almindelige prisstigning i samfundet.

Formålet med lovforslaget er at bremse den del af inflationen, der skyldes belåning af kapitalgevinster i fast ejendom, og at modvirke de forskydninger i formuefordelingen, som opstår under inflation. Disse formål ser jeg gerne fremmet. Jeg vil godt tilføje, at det er et væsentligt problem, der røres ved, men det er ikke et velegnet forslag, der ligger på bordet fra kommunisterne.

For det første er lovforslaget trods de ændringer, der er sket i forhold til forslaget sidste år, stadig uklart på en række punkter. Jeg kan således nævne, at der ikke er bestemmelser for, hvorledes de prioriteter, der tinglyses, skal stilles i prioritetsordenen, og reglerne om afgiftens beregning er meget dunkle, hvilket gør det meget vanskeligt at

[Ministeren for skatter og afgifter.]

bedømme forslaget's virkninger. Det gælder f. eks. reglen i § 2, stk. 1, hvorefter prisstigningen opgøres som forskellen mellem nationalproduktets markedsværdi i faste og løbende priser. Denne regels betydning kan ikke bedømmes, før man ved, hvilket prisniveau der skal anvendes ved opgørelsen af nationalproduktets markedsværdi i faste priser.

Det bebudes da også i bemærkningerne, at der vil blive stillet ændringsforslag om opgørelsen af kapitalgevinster og indbetaling af afgift før anden eller tredje behandling.

Lovforslaget vil desuden betyde en betydelig administration navnlig for skattevæsenet, men også i høj grad for tinglysningskontorerne. Forslagsstillerne forestiller sig en vis letelse for tinglysningskontorerne ved benyttelse af edb-beregninger til indklæbning i tingbogen, men justitsministeriet har over for mig oplyst, at dette ikke vil betyde nævneværdig aflastning af tinglysningskontorerne. Det er i lovforslaget stadig forudsat, at kapitalgevinsten skal tinglyses efter alle almindelige vurderinger, omvurderinger og salg. Dette arbejde vil yderligere blive forøget, hvis man, som forslagsstillerne ønsker det, foretager hyppigere vurderinger.

§ 4 om forrentningen af den offentlige prioritet er i forhold til det oprindelige forslag ændret, så forrentningen først skal ske efter ejerskifte. Dette er formentlig sket for at imødekomme den kritik, der sidste år blev rettet mod forslaget, bl. a. fra socialdemokratiets ordfører, fordi forrentningen ville tvinge mange ejere til at forlade deres ejendomme.

Det forekommer mig vanskeligt at finde ud af sammenhængen mellem den nu foreslåede § 4 og § 1, stk. 3, hvorefter den til enhver tid værende ejers købesum skal anvendes som basisbeløb. Jeg formoder dog, at meningen er, at en ny ejer skal forrente de prioriteter, der er tinglyst under tidligere ejere, samt den offentlige prioritet, der er udløst af hans eget køb, med en rente svarende til diskontoen.

Jeg må altså konkludere ud fra de grunde, jeg har anført, at regeringen må afvise det foreliggende lovforslag. Det er ikke velegnet til at løse de reelle problemer, det sigter på.

Ove Hansen (S):

Jeg er enig med ministeren i, at det er et væsentligt problem, lovforslaget vedrører. Vi kan ikke andet end erkende, at der opnås store fortjenester ved salg af fast ejendom i dag, tit og ofte urimelige fortjenester.

Vi har i årevis her i folketinget beskæftiget os med disse problemer. Indtil for en halv snes år siden havde vi den såkaldte grundstigningsskyld, som havde til opgave bl. a. at lægge en afgift på de samfundsskabte værdier, en afgift, der tilfaldt samfundet, hvilket var rigtigt. Der var meget godt i denne lov om grundstigningsskyld, og vi beklager næsten, at den måtte ophæves, men når vi var med til at fjerne den, skyldes det alene den store ulempe, der var ved loven, at det var køber, der kom til at bære afgiften, mens det burde have været sælger. Det var ikke muligt at få lovgivningen ændret, så det blev sælger, der kom til at bære den afgift.

Det, der er problemet ved al handel, er, om det er køber eller sælger, der behersker markedet, og i tilfælde, hvor det er sælger, ved vi, at der ofte kommer urimeligt høje priser frem på ejendomme.

Så fik vi loven om særlig indkomstskat, hvorefter man netop er i stand til at beskære og beskatte de store fortjenester. Også den samfundsskabte del bliver beskattet, og derfor er der meget godt i denne særlige indkomstskat.

Nu peger man på, at samfundet skal have en prioritet, efter at man har konstateret den virkelig reelle kapitalgevinst i form af en tinglysning, og jeg må sige, at de tanker, der ligger i forslaget her, er ikke ukendte for mig. Jeg synes, der er noget her, der virkelig giver grund til overvejelser, men jeg tror ligesom ministeren ikke, at lovforslaget, som det er udformet, er i stand til at løse problemet. Jeg er bange for, at der vil ske en del handel under bordet, hvis dette lovforslag blev virkelighed, og er der noget, man skal forhindre — det tror jeg også forslagsstillerne vil være enige med mig i — så er det sådan noget.

Men som sagt, vi erkender fra socialdemokratiets side, at der er et problem, og vi vil gerne være med til at undersøge det meget grundigt, for vi må erkende, at disse høje priser, der ofte må gives for ejendom-

[Øve Hansen]

me, er væsentligt medvirkende til at forsøge og forstærke inflationen.

Aksel Pedersen (V):

Set ud fra et kommunistisk synspunkt er dette lovforslag en glidende og også en ret udramatisk måde at overtage jord og fast ejendom på.

Af de lovforslag om kapitalvinding, der er fremme, er dette jo så klart det mest konsekvente. Her overtager man ikke alene samfundets værditilvækst, men man laver også en fremtidig statsforpagtning på den, og det gør man, samtidig med at vi ved, at krone-sænkningen på den part, der har været den tidligere ejendomsværdi, vil gøre, at den værdi, som er ejerens, vil falde.

Meningen er, at forpagtningen så skal gå på den til enhver tid gældende diskonto i Danmarks Nationalbank. Det eneste, ejeren af fast ejendom får lov til at beholde, er som sagt pengeforringelsen.

Jeg synes, at det bedste, man kan sige om lovforslaget, er, at det ikke gælder for Færøerne og Grønland. I Grønland har man i øvrigt statseje, så dér er man ude over de problemer.

Venstres syn på ejendomsretten gør i det mindste, at vi vil gå imod.

Hans Bjergegaard (FP):

Jeg skal ikke forlænge debatten unødigt. Jeg kan indskrænke mig til blot at meddele, at fremskridtspartiet ikke kan medvirke til, at lovforslaget gennemføres.

Gunner Baunsgaard (RV):

Mit partis ordfører, hr. Gudme, er blevet syg, og jeg skal derfor på hans vegne henvisse til, hvad hr. Gudme sagde, da lovforslaget var til behandling i folketinget på et tidligere tidspunkt.

Stetter (KF):

Vort samfund beskatter jord og fast ejendom hårdt, i visse tilfælde urimelig hårdt. Jeg mener, at vi beskatter disse formuegoder hårdere, end noget andet land i Vesteuropa. Man betaler ejendomsskat og formueskat, man betaler kapitalvindingsskat af eventuel fortjeneste ved salg, ved overførsel fra landzone til byzone pålægges man frigø-

relsesafgift kombineret med afståelsesafgift, og man betaler indkomstskat af afkastet af formuegoderne. Det er ikke skatter og afgifter på jord og fast ejendom, vi mangler, tværtimod. I den konservative gruppe mener vi, at f. eks. kapitalvindingsskatten må og skal lempes.

Nu kommer så kommunisterne og foreslår, at samfundet skal beslaglægge fremtidens værdistigninger på jord og fast ejendom, tinglyse den som prioritet tilhørende det offentlige og forlange den efter ejerskifte forrentet med en sats, der svarer til diskontoen.

Gennemføres dette lovforslag, vil på lidt længere sigt al jord og al fast ejendom konfiskeres til fordel for det offentlige. En sådan tilstand vil totalt ændre det nuværende samfundssystem i retning af et kommunistisk-socialistisk. Det er ingen overraskelse, at DKP fremsætter dette forslag, men omvendt kan det heller ikke overraske forslagsstillerne, at den konservative gruppe vil modarbejde gennemførelsen af lovforslaget.

Ømann (SF):

Jeg tror ikke, der er nogen med omtanke i dette ting, der vil bestride, at det ville være en fordel for det danske samfund, hvis det skal udvikle sig som et industrisamfund, om vi havde klaret jordspørgsmålet. Jeg tror, der er mange industrifolk, som vil sige: det ville være rart, hvis vi havde dette spørgsmål til side, og at vi havde nationaliseret Danmarks jord.

Før eller senere kommer vi jo, efterhånden som befolkningen forøges, til at tage stilling til dette. Jeg erindrer om en socialdemokratisk finansminister, som for ikke så forfærdelig mange år siden sagde, at han principielt gik ind for, at Danmarks jord skulle nationaliseres. Men nu har vi en lidt anden politisk konstellation, og så hørte vi en minister, der sagde, at disse principper var ganske utjenlige, så hørte vi en socialdemokratisk ordfører, der bekendte sin dårlige samvittighed over at have været med til at afskaffe grundstigningsskylden. Det kan jeg godt forstå. Tænk, om vi havde haft grundstigningsskylden i funktion siden den tid, da socialdemokraterne sammen med de borgerlige afskaffede den. Vi ville have haft en

[Ømann.]

helt anden udvikling i jordspørgsmålet, en helt anden inflationsudvikling. Det er jo ikke rigtigt, det, der blev sagt dengang, at man afskaffede den, fordi den ikke kunne fungere. Nej, man afskaffede den, fordi den begyndte at fungere. Det kan da godt være, at den blev væltet over på køberen, men jeg har været medvirkende i adskillige ejendomshandler, hvor køberen om den prioritet, der skulle overtages af køberen, 4 pct. var det dengang af den stigning, der havde fundet sted siden basistidspunktet, sagde: den vil jeg ikke overtage, jeg vil have købesummen ned med den værdi. Og så blev der ikke noget ud af handlen. Den begyndte altså at virke, den begyndte at virke i praksis, og det var i virkeligheden grunden til, at de, som repræsenterede ejendomsbesidderne her i tinget, sagde: den kan ikke fungere. Den fungerede.

Nu prøver man her at komme med et forslag om noget, der ligner en grundstignings-skyld, og jeg synes egentlig ikke, at det er muligt at løse dette spørgsmål, hvis man ikke følger disse principper. Bevares, der kan være andre detaljer, men hovedsynspunktet må være, at i dag slår man en streg for disse samfundsskabte stigninger. De, der indtræder efter, at denne streg er slået, må tilfalde samfundet.

Lovforslaget er ydermere moderat i den forstand, at det siger, at det kun gælder de egentlige stigninger, ikke de inflationsbestemte stigninger.

Der er principper i dette lovforslag, som vi fuldt ud kan tiltræde. Jeg konstaterer med tilfredshed, at SFs forslag om at lade prioriteten indestå og først forrente i tilfælde af ejerskifte, er fulgt.

Jeg synes, at man skal arbejde temmelig alvorligt med dette lovforslag i udvalget. Jeg synes, man skal pine de borgerlige partier med at få belyst denne problematik mest muligt. Alle her ved jo, at det er et væsentligt spørgsmål. Alle ved også, hvorfor det ikke kan løses, så det skal der arbejdes alvorligt med.

Ritta Ahm (KrF):

Mit partis ordfører kan desværre ikke være til stede i øjeblikket, og derfor skal jeg ganske kort sige, at vi ikke kan gå ind for det foreliggende lovforslag.

Kaj Hansen (DKP):

Inflationen er noget, alle taler om, men hvem vil gøre noget ved det? Det er nu anden gang, kommunisterne fremsætter forslag om, at kapitalværdistigninger i jord og fast ejendom skal indefrys som en offentlig prioritet, der ikke kan belånes. Første gang vi fremsatte forslaget, var den 26. februar 1974. Vi snakker altså ikke alene om inflationen, vi ønsker også, at der bliver gjort noget ved den.

Det lovforslag, vi har fremsat, er sådan set det eneste, som virkelig griber fat ved ondets rod. Inflationen har jo flere årsager, men der er vel ingen, som for alvor vil benægte, at stigningerne på jord og faste ejendomme er inflationens kilde nr. 1.

Man behøver ikke at være nationaløkonom for at forstå, at værdistigninger på jord og faste ejendomme i størrelsesordenen 50 mia kr. om året er ødelæggende for en sund økonomi. Det skyldes bl.a., at en stor del af disse værdistigninger belånes og omsættes i forbrug, der ikke ligger en eneste kroners produktivt arbejde bag ved. Det er helt klart, at dette forhold virker som benzin på inflationsbålet og bl. a. medfører et underskud på betalingsbalancen.

Men hvorfor så ikke gøre noget ved det? Det kan man gøre ved at følge vort forslag. Lovforslaget går ud på, at den del af værdistigningerne på jord og fast ejendom, som ligger over den almindelige prisstigning i samfundet, tinglyses som en offentlig prioritet, som ikke kan belånes. Basisbeløbet skal beregnes af den 15. almindelige vurdering eller senere vurdering samt ved salg af huse og ejendomme.

Der er grund til at understrege, at dette forslags gennemførelse ikke vil koste de nuværende hus- og ejendomsbesiddere en eneste krone. Den tinglyste kapitalgevinst kan heller ikke nedbringes ved afdrag eller ved en fuldstændig indfrielse. Ved ejerskifte skal den tinglyste kapitalgevinst forrentes med den til enhver tid gældende diskonto i Danmarks Nationalbank.

Og hvad bliver nu virkningerne af et sådant forslag? De vil blive, at prisstigningerne på ejendomme og parcelhuse efterhånden vil komme til at svare til de almindelige prisstigninger i samfundet, og dette var jo også hensigten. I den udstrækning der tinglyses offentlige prioriteter i huse og ejen-

[Kaj Hansen.]

domme, der skifter ejer, vil kapitalgevinsten ikke tilfalde sælgeren, men beløbet skal af køberen forrentes med Nationalbankens diskonto til det offentlige.

Det vil også for køberen betyde, at købesummen reelt vil blive mindre og forrentningen lempelig, og når der er gået en vis periode, kan man regne med, at inflationen på dette område vil afmattes. Der vil i så fald ikke blive tale om de store værdistigninger på jord og fast ejendom, men dette er jo netop forslagets hensigt.

Selv om det ikke tilkommer det økonomiske råds formandskab at fremsætte forslag i folketinget, kan man af det diskussionsoplæg, formandskabet fremsatte den 5. februar 1974, godt uddrage, at dette forslag netop kan modvirke de formueforskydninger under inflationen, som formandskabet var inde på.

Det er ikke ret længe siden, vi her i tinget behandlede en række boligforslag som resultat af sidste sommers indgåede boligforlig. Karakteristisk for disse forslag under ét var, at de overhovedet ikke tog fat på de grundlæggende årsager til bolig- og byggekrisen, nemlig jord- og ejendomsspekulationen. Der er kun én trøst at hente i denne kendsgerning: at dette forslag eller lignende ikke er med i boligforliget og derfor må kunne forventes at få en normal og saglig behandling, der ikke på forhånd er blokeret af forligsaftaler.

Vi er ubeskedne nok til at mene, at vi her har taget et spørgsmål op, som man bliver nødt til at gøre noget ved, hvis man mener det alvorligt, når man siger, at inflationen skal bekæmpes.

Enkelthederne i forslaget, lovens administration m. v. er vi såre villige til at forhandle om, og vi håber, at dette lovforslag med eventuelle ændringer, som ikke antaster forslagets formål, må blive resultatet af folketingets behandling. Jeg anbefaler lovforslaget til velvillig behandling.

Sigsgaard (VS):

Det er meget interessant at bemærke, hvordan der i går indtil klokken tyve minutter i otte i aftes var hektisk aktivitet på Christiansborg, hvor man diskuterede det

store spørgsmål om Christiania. Men når man så skal diskutere et spørgsmål som det her, som er ulige vigtigere, ulige væsentligere, så er tv-kameraet drejet den gale vej deroppe, og pressens repræsentanter, bortset fra et par stykker, er for længst gået til frokost.

Tilsvarende hvis vi ser på indgrebet i overenskomstforhandlingerne. Da var der stor opmærksomhed omkring de angreb, der dengang blev rettet imod dyrtidsportionerne, imod lønningerne osv., masser af mennesker til stede i folketingssalen, masser af skriverier i pressen. Men når man så tager fat på et spørgsmål, der har med inflationens kilder at gøre, så er der ingen interesse. Det kan til en vis grad forstås, fordi alle er klar over, at flertallet i dette folketing ikke drømmer om at gøre noget ved denne sag.

Vedrørende jordprisstigningerne skal jeg ikke gå ind på deres størrelse. Den tales der tit om, det er kolossale milliardbeløb, det drejer sig om, og i forhold til den størrelsesorden er de fleste af de ting, der her bruges masser af timer på at diskutere, de rene småtterier. Der er i de bemærkninger, der har været gjort her, tilløb til en principdebat. De penge, der er tale om, er altså milliardbeløb, som de, der ejer jorden, ikke har gjort noget som helst produktivt for at skaffe til veje. Det er værdistigninger, som må siges at være skabt af samfundets udvikling. Alligevel er der altså et flertal af repræsentanter her i folketinget, der går ind for, at i og for sig tilfældige mennesker skal kunne fortsætte med at tilegne sig de værdier, som er skabt af fællesskabet.

Det undrer mig egentlig lidt, at man normalt er så tilbageholdende med at karakterisere den politik som det, den egentlig er. Den er ikke noget som helst andet end systematiseret tyveri. Det er det, der er tale om. Men på tilsvarende måde som mord straffes temmelig strengt, hvis det begås individuelt, men derimod er en heroisk gerning normalt i krig, så straffes tyveri også, når det begås som en individuel handling over for individuelle mennesker, men hvis der stjæles af det, som fællesskabet har skabt, så kaldes det slet ikke tyveri, så er det den bestående orden, og den skal selvfølgelig forsvares fra de borgerlige partiers side. Men jeg vil altså godt bruge udtrykket

[Sigsgaard.]

systematiseret tyveri om det, der foregår inden for ejendomspekulationens område.

Man kan undre sig over, at regeringen og socialdemokratiet næsten bestandig er at finde sammen med de borgerlige, når det drejer sig om dette spørgsmål, også i dag, hvor man hører den socialdemokratiske ordfører tale om grundstigningsskylden på en måde, der i hvert fald ikke svarer særlig godt til virkeligheden og heller ikke til sådanne almindelige økonomiske teorier. Han talte om, at den jo desværre blev overvæltet på køberen. Køberen betaler selvfølgelig ikke én krone mere for et stykke jord i månedlig udgift, end køberen ønsker og har mulighed for. Spørgsmålet er så, hvor stor en del af de penge, der betales hver måned af en køber, der skal gå til statskassen, og hvor stor en del der skal gå til sælgeren og til dem, der har spekuleret i jorden. Her gik socialdemokratiet efter pres i sin tid ind for, at en større del eller faktisk det hele skulle gå til dem, der havde solgt jorden, til dem, der spekulerede i jorden, og at staten skulle give afkald på sin part. Det var det, der skete. Og så synes jeg, det ligner historieforfalskning at fremstille det her, som om det desværre blev væltet over på køberen.

Vi har til lovforslaget naturligvis en særdeles positiv indstilling, og der er måske ikke nogen særlig grund til at gå i detaljer. Jeg skal lige sige, at vi undrer os en smule over § 2, der betyder, så vidt vi kan se, at ejerne frit kan beholde de stigningsbeløb, der modsvarer produktionsstigningen. Ændres det ikke, er lovforslaget efter vores opfattelse for lemfældigt, selv om det er et betydeligt fremskridt i forhold til de nuværende forhold. Der er heller ikke rigtig taget stilling til: hvad nu, hvis jorden pludselig skulle begynde at falde i pris? Men det kan være, vi kan få lidt oplysning herom.

Det var nok ønskeligt, at det var muligt at gå mere radikalt til værks gennem nationalisering af byjorden. Også mindre reformer er i øvrigt mulige. Det ville være godt, hvis kommunerne sikredes økonomisk mulighed for at have tilstrækkeligt med bygge-modnet jord. Det ville også lægge en dæmper på prisstigningen. En række reformer er altså mulige. Dem går vi ind for, og vi støtter også det foreliggende lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Knud Jespersen) (DKP):

Jeg skal først tillade mig at gøre et par bemærkninger om det, der er sagt om dette lovforslag, og dernæst et par bemærkninger om selve forslaget, alt inden for de begrænsede tidsmæssige rammer.

Skatteministeren har ikke forstået lovforslaget, og her kan jeg sige til ministeren, at det behøver forslaget ikke blive dårligere af. Det kunne jo tænkes, at der var en anden forklaring. Jeg skal i al høflighed lade være med at nævne den anden forklaring, der måtte kunne ligge. Men hvis man studerer lidt, hvordan forhandlingerne fandt sted i 1974, vil man kunne se, at hr. Heinesen, på daværende tidspunkt ordfører for socialdemokratiet, gav udtryk for, at de intentioner, de perspektiver, der lå i dette forslag, kunne man ikke sådan uden videre komme uden om, men metoderne — og her var det altså spørgsmålet om at gribe ind over for kapitalværdistigningerne, sådan som vi har foreslået — måtte man afvise.

Det er naturligvis meget smukt i dag at bilægge det den forklaring, som hr. Ove Hansen har gjort, at det ligesom var en tilfældighed, at grundstigningsskylden faldt på gulvet, for den var jo alligevel ikke rigtig hensigtsmæssig. Jeg vil bare sige, at over for historien kan man ikke klare sig med den side af sagen, deri er jeg totalt enig med hr. Ømann. Grundstigningsskylden begyndte at virke, og så snart man mærkede dens virkninger, blev den afskaffet. Nu er man bange for, at hvis man vedtager et lovforslag som dette eller bare noget lignende, vil det komme til at virke — det vil det, og det er jo også formålet — og derfor kryber man i skjul, selv om jeg skal anerkende, at hr. Ove Hansen var mere positiv tilsyneladende og har forstået mere af lovforslaget end skatteministeren og siger, at man kan diskutere problemerne. Ja vel, men det er jo det, man har gjort under skiftende regeringer og under skiftende sammensætninger af dette ting. Man har diskuteret problemerne, og alt imens er inflationen, spekulationsgevinsterne og spekulationsbelåningen vokset ganske voldsomt.

Jeg vil særlig takke ordførerne fra venstre, fremskridtspartiet og de konservative. Jeg synes, at et lovforslag som dette kan

[Knud Jespersen.]

ikke fortjene at få en bedre behandling. Det er næsten et adelsmærke at se, hvordan man bliver vred, og hr. Stetter gør det meget charmerende, idet han siger, at her vil man indføre den rene og skære socialisme og kommunisme. Og det vil man nok, hr. Stetter, men ikke med dette lovforslag. Det, vi gerne ville, var at nationalisere det hele, men det, vi prøver, er at finde en form, hvorunder vi kan komme nogle af de væsentligste ting til livs, så vi kan sikre, at det bliver billigere at bo og billigere at anskaffe sig en lejlighed overhovedet.

Jeg når ikke at sige meget mere om den side af sagen, der hedder debatten, men jeg vil godt gøre et par bemærkninger til slut om selve lovforslagets virkninger og om, hvorfor det er stillet netop som det er.

Enhver i dette ting ved eller burde vide, at inflationen udhuler alle normale menneskers lønninger og købekraft. Enhver ved også, at de, der ingen faste værdier har, kommer til at betale for den spekulation, der finder sted. Hvis vi kigger på stigningerne omkring jordværdierne, var det fra 1969 til 1973 155 mia kr., og denne stigning skal lægges oven i 243 mia kr. op til det svimlende beløb af lige ved 400 mia kr. I dag fastslår man fra eksperters side, at man nok må regne med ca. 500 mia kr. I alt dette indgår naturligvis både nybyggeri, handelsværdier og alt muligt andet, men det er nødvendigt at have med, hvis man overhovedet skal nå frem til en nogenlunde rimelig forståelse af beløbets størrelse.

Reelt drejer det sig om kapitalgevinster — og det er fastslået af mange andre end os — på 18 mia kr. om året eller 1,5 mia kr. pr. måned. Her kan skatteministeren ikke forstå, at det er et problem, man skal tage fat på på den måde. Det ville være interessant, om han så ville fortælle, på hvilken måde man skulle tage fat på det.

Skal vi prøve at sætte det over på nogle ganske enkelte forståelige tal? Det svarer årligt til 4.186 kr. pr. ha eller 42 øre pr. m² sand, skov eller byggemoden jord. Hvis vi overfører det på Danmarks største gods, Bregentved, vil vi se, at dér vil man årlig kunne tilegne sig 27 mill. kr., hvis vi bare lader stå til.

Jeg har ikke mere taletid, men vil gerne sige til sidst, at jeg tror, dette ting, hvad

enten man siger ja eller nej til vores forslag, bliver nødsaget til at tage fat på problemerne, og jeg skal anbefale lovforslaget til seriøs og hurtig behandling.

Ove Hansen (S):

Må jeg sige et par ord til hr. Ømann og hr. Knud Jespersen om grundstigningsskylden. De fortæller, at vi gik med til at fjerne den, og at det burde vi ikke have gjort. Jeg har givet begrundelsen: vi oplevede, at ved alle handler var det køberen, der måtte betale den høje pris, der også kom til at betale grundstigningsskylden. Det var urimeligt. Vi gjorde her fra lovgivningsmagtens side, hvad muligt var.

Det var sådan, at vurderingsmyndighederne foretog en værdiansættelse af en grunds værdi, og samtidig skulle de komme med et beløb for den afgiftspligtige del. Det var denne afgiftspligtige del, der skulle beskattes med 4 pct., 2 til kommunen og 2 til staten, og så skulle køber have adgang til at forlange købesummen reduceret med den afgiftspligtige del. Men jeg har som borgmester oplevet i hundredvis af handler, og altid var det køberen, der måtte påtage sig denne afgift, fordi sælgeren beherskede markedet. Hvis køberen havde behersket det, havde der måske heller ikke været nogen afgiftspligtig del.

Derfor var man enig om i folketinget, at for dem, der måtte betale en høj pris for en ejendom, var det urimeligt, at de samtidig skulle betale denne afgift, som burde være betalt af sælgeren, men det var ikke muligt at finde en løsning, og derfor må vi erkende, vi er gået andre veje nu, bl. a. særlig indkomstskat, men problemet her giver anledning til overvejelse.

Ømann (SF):

Nu har hr. Ove Hansen andre erfaringer, end jeg har, og det er da klart, at man kan have erfaringer begge veje. Men jeg vil da gerne stille hr. Ove Hansen et spørgsmål. Han anfører, at det altid er køberen, der skal betale, hvilket synspunkt jeg mener er forkert, jeg ved, det er forkert, det kommer an på liebhaverforholdene og markedsforholdene. Er det købers marked, eller er det sælgers marked? Men gælder dette synspunkt så ikke enhver afgift, man lægger på en ejendomshandel, stempelafgift, tinglys-

[Ømann.]

ningsafgift, særlig indkomstskat? Det måtte da gælde for enhver fornuftig køber, for enhver fornuftig sælger. Skal vi så opgive dette helt? Ja men synspunktet holder jo ikke, hr. Ove Hansen.

Jeg har lyst til at sige til hr. Stetter, som sagde, at det var så slemt at have fast ejendom; kan det nu passe? Kan det nu passe? Jeg tror ikke, at nogen vil bestride, at de faste ejendomme fra 1970 til 1974 er steget med 170 mia kr., og at de 17 mia kr. pr. år er realstigninger. Når vi tager i betragtning de bemærkninger, der blev gjort fra borgerlig side her i salen om den private økonomis jernhårde lov, om dens pristilpasninger, kan det så virkelig passe, at det skulle være så utiltrækkende at være ejer af fast ejendom og at købe fast ejendom, at disse værdistigninger overhovedet kan finde sted? Her er en fundamental modsigelse, som jeg gerne vil have en forklaring på. Nu er 17 mia kr. jo ikke småpenge, men jeg forstår, at hr. Stetter, samtidig med at han står som propagandist for jordejerne i dette samfund, også er advokat for erhvervslivets og industriens interesser.

Det er da ganske klart, at når vi har en forrentning, et afkast, af investeringer i jord og fast ejendom, som ligger på mindst 25 pct., mens vi i industrien ser aktieudbytte og afkast på ca. 10 pct., ja, så hænger dette misforhold også sammen med de beskattingsregler og de regler, vi har for overhovedet at behandle jord og fast ejendom. Jeg ser altså, at hr. Stetter ikke vil være med til at lave regler, som fører kapitalen hen til uproduktiv indsats, men hellere vil have kapitalen hen til passiv anbringelse. Jeg synes ikke, det er nogen god industripolitik.

Stetter (KF):

Nu kan vi selvfølgelig ikke ved denne lejlighed gennemdrøtte principperne i hele samfundets opbygning, men jeg ønsker at slå fast, at forslagsstillerne og nu også hr. Ømann søger at sælge dette socialistisk-kommunistiske forslag i den indpakning, at man herved kan bremse inflationen. Man forveksler årsagen og virkningen. De høje ejendomspriser skyldes, at vi har inflation i dette land, og denne kendsgerning medfører, at en lang række uskyldige virksomheder og familier bliver ramt urimelig hårdt. Jeg

nævnte en lang række eksempler, jeg glemte, at ved overdragelse af fast ejendom ved død betaler man også arveafgift.

Det er ikke hårdt at være ejendomsbesidder i et samfund, hvor man har en normal økonomisk udvikling uden den forrygende inflation, vi har oplevet, men det er hårdt at være det i dag med den inflation, som virker ind. Jeg vil gerne tilføje, at inflationen er ikke-ejendomsbesiddernes værste plage, og det burde man prøve at belyse grundigt, inden man kommer med de, synes jeg, meget lette bemærkninger, hvorunder man altså forsøger at sælge dette lovforslag som inflationsbremsende. Det er ikke tilfældet.

Ordføreren for forslagsstillerne (Knud Jespersen) (DKP):

Jeg må sige til hr. Stetter, at han har både forstået og ikke forstået lovforslaget. Hensigten med dette forslag er at bremse inflationen. Hensigten med vores politik er på et senere tidspunkt også at få indført socialismen i Danmark, men det, der faktisk er til behandling i øjeblikket, er noget så beskedent som at forhindre, at man kan lave belåninger i inflationsskabte værdier. Jeg blev — det gør jeg som regel, når hr. Stetter taler — næsten rørt, fordi jeg har ondt af disse ejendomsbesiddere, og jeg synes, at alle de ejendomsløse skal glæde sig over, at de ikke har sådanne voldsomme problemer at kæmpe med. Men sandheden er jo, at de, der har fornøjelse af inflationen, i virkeligheden er dem, der har de store ejendomme, det er denne lensgreve Moltke, jeg omtalte i forbindelse med godset Bregentved, 27 mill. kr. om året, det er noget, man kan tage og føle på. Det synes man altså er rimeligt. Det synes man fra de samme partiers side, der for nylig dømte folk til at arbejde for nogle ganske få øre mere i timen, vel at mærke ikke i år, men først fra næste år, fordi de havde alt for meget, så man måtte sænke deres købekraft. Det gør man i et ting, der for nylig har vedtaget en finanslov, hvor man tog fra de uddannelsessøgende — de havde alt for meget — hvor man begrænsede på alle mulige områder. Men her er et sted, hvor man siger: det går ikke. De arme ejendomsbesiddere, hvad skal de dog gøre? Vi ødelægger dette samfund, hvis vi begynder at interessere os lidt for denne side af sagen. Det er nærmest en hån-

[Knud Jespersen.]

lig provokation imod dem, der ingen faste værdier har, og det gælder, hvad enten man har forstået lovforslaget eller man ikke har forstået det.

Og så vil jeg godt sige, at en sådan lovgivning, der virkelig sætter ind imod belåning i spekulationsgevinster, er en lovgivning i de manges interesse. Hvordan kan nogen da tillade sig at tale om, at den skulle være udemokratisk? Dette ting har også meget højtaltende erklæret sig selv for at være overordentlig demokratisk indstillet. Det gør man, når man vedtager nedskæringslove. Men her er man altså udemokratisk, hvis man angriber ejendomsbesiddernes ret til at berige sig på bekostning af dem, der ingen ejendom har.

Jeg synes, at de bemærkninger, der er faldet til sidst, er en grund mere til, at socialdemokratiet meget stærkt overvejer sin stilling, og at man finder et flertal i dette ting for at gøre ende på inflationen.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg har to bemærkninger. Jeg vil gerne først spørge skatte- og afgiftsministeren, som afviser lovforslaget med henvisning til nogle paragraffer, som han mener der er uklarhed om, som han ikke rigtig ved hvordan skal forstås osv.: er det nogen rimelig grundelse for at afvise lovforslaget? Var det ikke mere reelt at sige: de intentioner, der ligger i forslaget, er rigtige, men der er forskellige paragraffer, vi kan ønske anderledes, og så gå ind i et positivt arbejde? Jeg har udtrykkelig sagt, at vi er villige til at forhandle om hver enkelt paragraf, når bare man søger for, at lovforslagets sigte bliver bevaret.

Og så vil jeg gerne sige til hr. Stetter, der taler om inflation. Hvad er inflation? Det er vist ikke os, der forveksler årsag og virkning. Inflationen kommer først og fremmest, fordi der er en pengemængde til stede i samfundet, som ikke modsvares af en tilsvarende produktion. Jeg vil gerne spørge hr. Stetter, om han ikke er enig i, at det er de arbejdsfrie indtægter, som bl. a. kommer ved gevinster på jord og fast ejendom, som er inflationsskabende. En arbejder kan jo ikke skabe inflation, det er fysisk umuligt, fordi af den arbejdsindsats, han præsterer, får han ca. halvdelen af de værdier, han

frembringer. Det må derfor være de arbejdsfrie indtægter, der er inflationsskabende, og her i første række gevinsterne på jord og fast ejendom, og det tror jeg ikke hr. Stetter kan bestride, end ikke i en langvarig studiekreds.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Jeg skal kun gøre nogle få bemærkninger til det, som hr. Kaj Hansen sidst var inde på, og det, som hr. Knud Jespersen var inde på, spørgsmålet om forståelsen af lovforslaget.

Må jeg sige, at det er ikke særlig mærkeligt, at jeg må udtrykke nogen usikkerhed om forslaget, når forslagsstillerne selv i bemærkningerne skriver i første spalte, side 2:

„Der vil ved ændringsforslag til anden eller tredje behandling blive fastsat regler for opgørelsen af kapitalgevinster, indbetaling af ydelser og klage.“

De to første ting er i hvert fald helt centrale for en vurdering af dette lovforslag.

Dertil kommer, at der ikke fra forslagsstillerne er givet udtryk for, hvad en eventuel gennemførelse af dette lovforslag ville betyde for de nuværende ejendomsskatter, hvad det ville betyde for den kapitalvindingskat, vi har i øjeblikket. Det har forslagsstillerne ikke givet udtryk for hverken i lovforslaget eller bemærkningerne. Der er altså en lang række uklarheder omkring dette forslag.

Derudover har jeg sagt, at vi erkender, at det er et reelt problem, der tages op her, men at det foreliggende forslag ikke er velegnet til at løse problemerne. Men i erkendelsen af problemerne ligger jo også, at vi er parat til at drøfte muligheder for at løse dem.

(Kort bemærkning).

Ømann (SF):

Jeg har kun et ganske kort spørgsmål, opklarende spørgsmål, til skatte- og afgiftsministeren, som jeg glemte før. Jeg beklager, at jeg herved skal forlænge debatten, men så vidt jeg husker — og hvis jeg husker forkert, må man korrigere mig og undskyld mig — blev det sagt i regeringens tiltrædelsestale, at man ville træffe visse foranstaltninger på jordspørgsmålets område. Når det

[Ømann.]

nu er sagt, at disse principper selvfølgelig er interessante, men nok ikke så gode, vil jeg gerne efterlyse, hvilket initiativ skatte- og afgiftsministeren vil tage på dette område i denne samling.

(Kort bemærkning).

Stetter (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Kaj Hansen, at inflation betyder forringelse af pengenes værdi i forbindelse med stigende prisniveau og i forbindelse med stigende efterspørgsel, og denne definition indeholder så mange elementer, at det er umuligt at opløse disse elementer i en ganske kort besvarelse. Men det er ikke tilstrækkeligt at henvise til, at man på grund af stigende ejendomspriser også kan konstatere en stigende efterspørgsel. Der er mange, mange andre elementer, som indgår i denne definition, og det er nødvendigt, hvis man vil behandle dette alvorlige spørgsmål på en sober måde også at inddrage alle disse andre elementer.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (*Knud Jespersen*) (DKP):

Det var med nogen forbauselse, jeg hørte skatte- og afgiftsministerens bemærkninger nu. Naturligvis er det ingen bevisførelse, men under valgkampen var hr. Heinesen så langt, at han faktisk var enig med hr. Ib Nørlund i, at kommunisternes metode til at gribe ind i inflationen faktisk var både effektiv og efterfølgelsesværdig, og det var der indtil flere der mente af dem, der var til stede. Der kommer nemlig en del til møder, hvor man diskuterer den slags problemer, som er så afgørende.

Jeg vil også sige til hr. Stetter, at det, vi taler om i dette lovforslag, er ikke, at samfundet skal tilegne sig alle værdierne. Det er, at man tager de værdistigninger, som er fremkommet uden menneskelig indsats, uden produktiv baggrund, og som belånes på bekostning af alle dem, der gør en menneskelig indsats, som har en produktiv baggrund, og som har for lidt i løn.

Det er den baggrund, man må se tingene på, og derfor vil jeg sige til skatte- og afgiftsministeren til sidst, at hvis det er muligt at efterforske de tre spørgsmål, som

ministeren nævnte, vil vi naturligvis gøre det. Jeg har en mistanke om, at vi kan gøre det, men vi vil også gerne prøve at sætte regeringen på denne opgave. Det ville være rimeligt, om denne regering, i alt fald på dette område, adskilte sig væsentligt fra den forrige regering. Man kunne seriøst finde ud af, hvor stort problemet er, og ikke bare gemme sig bag et: ja men det koster administration. Hvad kan man ikke få af administration for 18 mia kr.? Det er det, stigningerne koster samfundet. Jeg tror, man kan få betydelig meget mere lavet med meget færre omkostninger, men det, der er det bestemmende for vores lovforslag, er, at man må have stoppet denne jungleudviklingens lov, der tvinger dem, der ingenting har, til hele tiden at betale til dem, der har, også dem, der har for meget.

Ministeren for skatter og afgifter (*Svend Jakobsen*):

Kun en kort bemærkning til hr. Ømanns konkrete spørgsmål om, hvilket initiativ regeringen vil komme med på dette område i denne samling. Jeg vil ikke love hr. Ømann, at vi kommer med et initiativ specielt på dette område. Jeg kan sige til hr. Ømann, at vi arbejder med en række ting inden for skattelovgivning. Jeg har tidligere oplyst, at vi arbejder med hele fradragssiden, og en af de ting, der efter min vurdering spiller en væsentlig rolle, og som man ikke kan rive ud af sammenhængen med de problemer, vi taler om her i dag, er hele rentefradragsproblematikken. Disse ting arbejder vi med i ministeriet for tiden.

(Kort bemærkning).

Ømann (SF):

Det skal blive meget kort, men jeg vil da gerne takke skatte- og afgiftsministeren for svaret. Så ved vi altså, at denne del af tiltrædelseserklæringen kan vi slå en streg over.

Ministeren for skatter og afgifter (*Svend Jakobsen*):

Den sidste konklusion, som hr. Ømann drog, må jeg dementere. Vi har levet op til det, som vi meddelte i tiltrædelseserklæringen, at der ville komme et forslag om ændring af loven om særlig indkomstskat allerede i denne samling.

(Kort bemærkning).

Ømann (SF):

Ja, så må jeg sige undskyld til ministeren, men det var ikke i den retning, jeg tænkte mig at lovgivningen skulle gå på dette område. Det forslag, som er fremsat af ministeren på den særlige indkomstskats område, betyder jo en lempelse i forhold til alt, hvad vi har talt om.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Også den sidste konklusion er jeg uenig med hr. Ømann i.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om ekspropriation og efterfølgende statsdrift af forsikringsvirksomhed [af Knud Jespersen m. fl.].

(Andre selvst. forslag nr. XIX. Fremsat 21/2 75).

Forslaget sattes til forhandling.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Må jeg om det kommunistiske forslag til folkebeslutning om ekspropriation af forsikringsvirksomhed indledningsvis understrege, at heller ikke regeringen mener, at forholdene omkring forsikrerhvervet er problemfri. Tværtimod kan meget inden for denne branche give grund til, at vi nærmere ser på, overvejer og vurderer branchens forhold.

Uden at jeg på nogen måde vil foregribe regeringens stillingtagen til disse spørgsmål, er det mit umiddelbare indtryk, at der vil være behov for revision af det lovgrundlag,

der regulerer forsikringsvirksomhedernes erhvervsudøvelse. Der er givetvis i en række henseender behov for nydannelser inden for dette lovgivningsområde.

Fra socialdemokratiets side er vi før gået ind for, at staten skulle overtage al forsikringsvirksomhed her i landet, men vi har ikke fastlåste synspunkter i retning af, at offentlig indflydelse i forsikringsbranchen kun skulle kunne indføres ad denne vej. Det forekommer os både rimeligt og måske også mere realistisk at være åben over for andre muligheder end ekspropriation for beløb af en størrelsesorden på adskillige milliarder kroner. Staten driver allerede forsikringsvirksomhed gennem Statsanstalten for Livsforsikring i konkurrence med de private selskaber. Etableringen af en tilsvarende statslig virksomhed på skadesforsikringsområdet er måske en af de muligheder, man kunne have for øje.

Den socialdemokratisk-radikale regering nedsatte i 1962 en forsikringskommission med den opgave at tilvejebringe oplysninger om den her i landet udøvede forsikringsvirksomhed, at belyse dennes funktioner og at undersøge, om den drives uden unødigt fordyrende omkostninger, samt at fremkomme med forslag om sådanne foranstaltninger, herunder ændringer af gældende love, som måtte findes egnede til at fremme forsikringsvæsenets bestræbelser for bedst muligt at tilgodese forsikringstagerens interesser. Arbejdet i kommission har strakt sig over længere tid, end vi havde forestillet os. Kommissionen har måttet gå ind i mange omfattende og komplicerede problemer. Der foreligger to betænkninger fra kommissionen, den tredje ventes i maj måned. Under en drøftelse, jeg i går havde med kommissionens formand, højesteretspræsident Trolle, er det blevet lovet mig, at den afsluttende betænkning vil foreligge inden dette års udgang.

Når dette kommissionsarbejde er afsluttet, må der gøres status på forsikringsområdet. Jeg venter, at der på det tidspunkt må være tilvejebragt et nyttigt materiale, som kan tjene som en del af grundlaget for de kommende overvejelser.

Forsikringssselskaberne er allerede under tilsyn af forsikringsrådet, der ikke alene skal påse, at selskabernes drives forsvarligt, men også at monopollovgivningens bestemmelser